

Náš List

Izhaja vsako soboto: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Náš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2:50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglas se računajo tristoletna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 18. novembra 1905.

Štev. 46.

Volilna reforma in — politično poštenje.

Vse politično gibanje v Avstriji se vrši v zadnjem času v znamenju splošne in enake volilne pravice. Vsak enindvajsetleten državljani ima volilno pravico, enako, brez razlike, ali je delavec ali je kapitalist: to je osnova ene take volilne reforme, po našem mnenju edino prava in edina pravica.

Priznati moramo, da se je pričelo tudi med nami Slovenci zanimanje za volilno reformo in komaj nekaj dni je minulo, od kar je sprejel kranjski deželni zbor nujnost klerikalnega in liberalnega predloga glede volilne reforme in oba sta odkazana ustavnemu odseku.

V celi Avstriji ga menda že ni več politično zrelega človeka, ki bi se upal nastopiti proti novi volilni reformi, vsaj javno ne. Izjemo dela seveda Gauč, dvor in kapitalisti. Ali ti ne pridejo spričo drugih milijonov niti v resno vpoštevanje in že davno bi izgubili njih privilegiji, da se ne opirajo ti na — policaje in vojaštvo. Prišlo je do spoznanja, da je človek brez volilne pravice ali večer nezadovoljnejši ali pa, da se čuti za bitje, ki mu ne gre javnost prav nič mar, ki čaka in se zanese na druge, da opravijo in rešijo sami potrebna javna vprašanja. Zgodilo se je celo to čudo, da javljajo, da je izprevidel i Gauč, naj ima pravico zahtevati človek, ki služi vojake in ki mora plačevati še nebroj drugih davkov, vedeti, kam in kako se porabi to, kar mora odračunati vladi. In če je spoznal ogrski kralj, da se dela vsakomur očitna krivica tudi na njegovi osebi, če se mu krati pravica do besede pri stvareh, ki grede vsakomur mar, kajti postave so dane tako, da naj veljajo prav tako za bogatine kakor za siromake, potem je zdaj gotovo zadnji čas, da posnema tudi avstrijski cesar svojega zvestega prijatelja, kralja Ogrov. —

Ko so bile avstrijske armade pri Königgrätzu neusmiljeno poražene, so razglasili pri nas konstitucijo. Ali znamenje te ustavne dobe — ki nastopa že 38. leto svoje starosti — je bila ves čas le velika

Lajoš Košut.

Njegovo življenje in delovanje.

II.

Revolucionarna stranka se močno razširja. — Velika povodenj. — Košut po treh letih iz ječe. — Postane urednik „Peštanskega novičarja“. — Prevara dunajsko dvorno cenzuro. — Nepričakovan uspeh njegovega časopisa. — Blazno sovraštvo proti Slovanom.

Vse to sklicevanje pa je ostalo brezuspešno. Košut in še sedem drugih je čakalo zaman odrešitve iz ječe.

Tu pa je sklenil peštanski komitat, poslati deputacijo naravnost do cesarja, kajti nemogoče je, da bi vladar vedel, kaj se je zgodilo ali pa je napačno poučen. Nestrpno je pričakovala opozicija in razdražena množica ljudstva, kaj opravi deputacija pri cesarju. Ali cesar je ni hotel sprejeti. Revolucionarna stranka je dobila s tem novo agitacijsko sredstvo in z razširjanjem občne nezadovoljnosti ni mirovala niti za hip, tako da se je navzela dežela povsem novega duha. Posledica tega je bila, da so zametavali in prezirali komitati kraljeva pisma, uprava dežele je zadelala na nepopisne težkoče in do prihodnjega državnega zbora se je govorilo povsod le o dogodbi s Košutom, in Bog zna, kaj bi se prigodilo že zdaj, da ni posegla vmes velika elementarna nezgoda.

Pešto, ki je bila središče vsega opozicionalnega gibanja, je poplaval Dunav. Izmed štiri tisoč hiš jih

brezpravnost najširših mas. In vendar bi vsak mislil, da pomenja beseda konstitucija državno obliko, kjer je deljena pravica, dajati postave in jih razveljavljati, med cesarjem in ljudstvom. Toda če so bile razmere v naši monarhiji že od nekaj neznosne, so postale zdaj docela nemogoče. Nastala je kriza na vseh koncih in vsakdo je uverjen, da tako ne gre več naprej. Pravijo, da je tudi vladar že teh misli.

Naše mnenje je, da ni težko, postati tega prepričanja. To je n. pr. Bismarck uvidel že leta 1867. Če je hotel ustvariti Bismarck močno Nemčijo, je mogel storiti to le na podlagi splošne in enake volilne pravice. Mož je bil res tako dalekoviden, da je uvidel, da ima vsaka država svoj temelj le v ljudstvu in zato je znal splošno volilno pravico nemški zbornici vsiliti. Zgodilo se je to l. 1871. In 34 let potem imamo pri nas celo ljudi, ki nočejo ali pa ne morejo tega uvideti in se zadovoljijo z državno upravo, v kateri odloča okrog 5000 rodbin veleposestnikov in fidejkomisov proti celim milijonom drugega ljudstva. Mi živimo v dobi in deželi, v kateri ima 9 čeških fidejkomisnih lastnikov prav toliko pravic kakor n. pr. 95.614 Kranjcev, t. j. poslata v parlament po enega zastopnika. Navesti hočemo samo še en primer: 5431 veleposestnikov iz cele države ima 85 poslancev, 556 upravičenih volilcev z trg. in obrt. zbornice 21 poslancev, 5.004.222 volilcev iz pete kurije pa samo 72! Torej ima 27 volilcev iz trgovskih zbornic iste pravice, kakor 64 veleposestnikov ali 70.000 volilcev iz splošnega volilnega razreda!

V zadnji dobi je vzdignila najmočnejši protest proti tem privilegijem socialno demokratična stranka, ali splošna volilna pravica ni prvotna zahteva socialne demokracije. Ona je zahteva meščanskega liberalizma, eden njegovih najprvotnejših temeljnih principov. Ali liberalizem je nastopil tudi tu efijaltsko politiko: izdal je splošno volilno pravico, prav kakor je sramotno prodal svobodno izražanje v besedi in pisavi, ne glede na to, da je bil tudi eden prvih voditeljev meščanskega liberalizma, Londončan John Stuart Mill (1806–73), tako odločen pristaš splošne in enake volilne pravice. Da pa ima danes socialno

je ostalo celih komaj tisoč, prav toliko se jih je zrušilo in dvakrat toliko podrlo na polovico. Beda v mestu je nastala nepopisna, politični nemiri so se umaknili nesrečam, ki jih je povzročila velika reka ne samo v Pešti, ampak tudi po drugih, ob njenih bregovih ležečih mestih. Vsled te nesreče je padlo za nekaj časa zanimanje za opozicijo in ta res ni doživela takih triumfov, kakor je mislila pred katastrofo. Izdelala je že cel načrt, kako reši Košuta, ali podlegla je prav v tistih komitatih, kjer je računala z vso gotovostjo na zmago. To pa je ni preplašilo. Delala je zaradi svojih zaprtih pristašev take stvari, da se je zdelo vladi bolje, izpustiti Košuta in druge in vzeti opoziciji s tem to nevarno agitacijo, ki ji je prinesla toliko uspehov. Amnestijo je oznanil posebni kraljevi razpis, ki je bil izdan prvega majnika leta 1841., nekaj dni pred zaključkom državnega zbora. Veselje v deželi je bilo nepopisno, navdušenje v opoziciji je izbruhnilo do skrajnosti — v tem pa je tičala zopet nova nevarnost za bodoče dogodke. Opozicija je zaznala svojo moč, vedela je, da je dobil Košut prostost samo zaradi tega, ker so njegovi somišljeniki nastopali tako neumorno in solidarno.

Komaj pride Košut iz ujetništva, v katerem je presedel več kakor tri leta, se poroči s katoliško gospodično Mesleni. Košut sam je bil protestant, in kakor on tako tudi njegova žena slovanskega pokoljenja.

demokratična stranka vse zasluge, da se je pričel biti tako oster in odločen boj za volilno reformo, tega ji nihče kratiti ne more.

Toda spričo vsega tega se nam vsiljuje veliko vprašanje: kako to, da so prijete zdaj tudi tako mnogotere druge stranke za ta Lassallejev bojni klic: Vun s splošno in enako volilno pravico? Odkod naenkrat to politično prepričanje? Kaj preveva res vse te razne voditelje edino le čut za pravico, da so se pričeli potegovati zdaj naenkrat za volilno reformo?

Ker so za nas Slovence zanimive v prvi vrsti naše domače razmere, hočemo izraziti nekaj svojih tozadevnih misli, ne oziraje se na socialistično strujo, o katere odkritosrčnosti boja ne more biti nobenega dvoma.

Slovenski liberalci in klerikalci so glasovali v kranjskem deželnem zboru za nujnost predloga o splošni volilni pravici; za njo se potegujejo tudi tržaški politiki; ko je storil prvi korak „Slovenski Narod“, je prihitela hitro za njim tudi neizogibna goriška „Soča“ (ki pa zato seveda nič več ne velja) — samo s Koroškega in Štajerskega ni čuti o njej nobenega resnega glasu. Ne vemo, ali se je odvadilo to polmilijonsko število naših rojakov konkretnih misli ali pa so pozabili njih prvaki, da so se šteli nekaj med slovenske politike.

Mi verjamemo prav radi dr. Rybaču, da je bil on že davno za tako volilno reformo, ne dvomimo o „principu“ liberalnih, ki jih je vsposobljal že davno za pristaše splošne in enake volilne pravice (ker bi se nam taka diskusija zdela premalenkostna), ali v zlic temu je zanimiv boj za prvenstvo med liberalnimi in klerikalnimi. Že od nekaj navajeni častihlepnosti, se jim gre tudi danes še za to, kdo je prej — začel. Smešnost in pomanjkanje resnobe se v takem boju označuje sama, prav vsled tega pa leži na dlani, da se jim ne gre za boj zaradi boja samega, ne za pravico zaradi pravice. **Interes svoje klike zamenjavajo na drzen način z interesom celega naroda.** In v tem popolnem pomanjkanju vsakega čuta za politično poštenje dajemo radi prvenstvo naši klerikalni. Ona je zasluži in grešnik bi bil, ki bi ji kratil

Komaj pa dobi prostost, že razmišlja, kako služiti svojim idejam, o katerih je imel v ujetništvu dovolj časa razmišljati in se živeti vanje.

Prilika mu je bila kmalu dana. Stopil je na polje žurnalistike.

Starokopitna, konservativna stranka je izdajala od leta 1836. naprej svoj tiskan časopis, katerega program je potrdil celo sam avstrijski nazadnjaški knez Meternič. Ali če je dobil en časopis koncesijo za izhajanje, zakaj bi je ne dobil še kak drug, si je mislil peštanski knjigotržec Hekenast in ustanovil nov političen madjarski list „peštanski novičar“, imenovan: „Pesti Hirlap“. Za urednika si je izbral Lajoš Košuta, ki je ponudbo sprejel in postal s tem odločilen na najmočnejšem polju, ki ga more imeti kak narod v obrambo svojih pravic.

Po tedanjih postavah pa si je moral izposlovati vsak urednik dovoljenje od vlade, da sme izpolnjevati tak posel. In Košut je vedel, da opravi najboljšo, če gre sam in tako se je tudi res napolil na Dunaj. Zanimivo pa je vedeti, kako je ukanil tu cesarsko vlado.

Znal si je pridobiti dunajsko dvorno policijsko cenzuro s tem, da ji je zagotavljal, da je postal povsem vladnega mišljenja, in hoče zdobiti zato moč opozicije z zvijačo. Dokler si ne dobi njegov list ugleda in dovolj čitateljev in somišljenikov, toliko časa se hoče postavljati na stran najmočnejših v de-

to pravico. Kar si zasluži kdo sam, tega mu nihče jemati ne sme.

Veseli nas samo eno: slovenska klerikalna si ni prizadevala prav posebno, zakriti to hlinjenje, če izvzamemo posamezne slučaje. Tako dr. Šušteršiča, ki je govoril, da bi mu verjel vsak človek, da se gre njemu le za pravico, kdor bi ga ravno ne — poznal.

Ali se bori naša klerikalna res zaradi tega, da izvojuje ljudstvu volilno reformo, ker je naš narod na tem prikrajšan? Ali jo napolnjuje tisti ideal svobode, ki bi moral biti vodič vsaki slovenski politiki? Ne! Klerikalni se gre edino zaradi tega, da pride v deželi do popolne moči, da preplavi ves naš narod s svojim strupom nestrpnosti, in če nihče, bi moral biti vsaj Slovan verski najbolj toleranten, kajti on ima brate staroverce, protestante, pravoverce, mohamedance itd. In kakor je pisala klerikalna pred 13 leti: „Mi smo bili in ostanemo vsikdar, tudi v najhujših poizkušnjah, odločni katoličani, zavedni Slovenci, in zvesti avstrijski domoljubi“, tako dela tudi danes. Edino v tem je dosledna. Kaj si misli pod „odločni katoličani“ (nadvlado Rima) in pod „zvesti avstrijski domoljubi“ (glasovanje za nove topove in povišanje rekrutov), vem, ali kaj razume ona pod „zavedni Slovenci“, tej zagonetki ne vemo rešitve. (Domišljamo si namreč tudi mi, da smo „zavedni Slovenci“, ali ravno za to se nam zdi nekaj nemogočega, služiti v isti sapi Rimu in kamarili.)

Taka stranka naj je mar navdahnjena političnega poštenja v tem svetem boju za volilno reformo? Ali ni pri njej vse le egoizem, koristolovstvo? S tem pa, da si nadene plašč domoljubja in (kakor v najnovjšem času) velike jugoslovanske ideje — vara ljudstvo. Klerikalna se na popularnost sicer dobro razume, ali pri politiki dela verjeti, da zgublja znani pregovor o zajcu in bobnu svojo opravičenost...

Toda, če tudi smo uvideli, komu pade naš narod potem v roke, moremo vsaj trenotek še pomišljati, ali damo temu ljudstvu volilno pravico ali ne?

Če označuje naš boj prapor svobode, potem se ne smemo vstavljati niti za hip zahtevi po temu, kar pristoji ljudstvu že davno. Če so goljufali narode drugi, naj se vdeležimo tudi mi tega sleparstva? Kaj res ni drugače mogoča stavba naše svobode, kakor da jo sezidamo na nekaterih predpravica, ki jih vživajo posamezni srečnejši našega naroda? Če vemo, da je naš boj pošten, če smo prepričani o tem, kar imenujemo svobodo, potem moramo biti prav tako prepričani, da zmaga naša stvar — pravica — in če tudi je danes klerikalna na krmilu. Nam ne sme biti volilna reforma cilj boja, ampak samo orožje. Če pa se ne bojimo neumnega dela, potem mora priti doba, ko postane to orožje naše. To pa ne sme zavisteti od klerikalne, ampak od nas, od našega dela in našega znanja. Samozatajevanje, požrtvovalnost, učenje in kakor se še imenujejo lastnosti, ki dokazujejo ljubezen do boja, to nas mora prevevati. Ne število nasprotnikov — saj je stalo pri Termopilah na stotisoče Perzijancev proti enemu tisoč Špartancev in Tebancev. In Leonidas bi zmagal, da ni imel med svojimi izdajalca.

želi t. j. opozicije, potem pa hoče polagoma opominjati k treznosti, dokler ne stre na tak način revolucionarne sile v tej stranki.

In tako je postal mož, ki mu ni bilo dovoljeno prej izdajati niti litografičnega niti z roko pisanega časopisa — urednik tiskanega!

Komaj pa izide prva številka, že objavlja na uvodnem mestu tako ostro napisan članek, poln revolucionarnih misli, da je peštanski predsednik cenzure baron Mednianski prestrašen poročal na Dunaj, kako piše Košut in zahteval dovoljenja, da nastopi proti njemu. Prezident dunajske dvorne cenzure pa mu je odgovoril, da naj le počaka, vse to je le Košutov „manever“. Res, bil je to manever, ali le tak, ki je zasleplil dunajsko dvorno policijo.

Članki Košutovega lista so postajali vedno bolj brezobzirni, število naročnikov narašča neverjetno hitro, in kmalu postane list moč, pred katero se trese vlada tako, da si ne upa napraviti nobenega nastopa proti njemu. Dohodki tega lista so bili vsled rapidnega naraščanja naročnikov tako ogromni, da je mogel dati njegov založnik Košutu že takoj prvo leto uredniške nagrade v znesku 18.000 gld. Koliko denarja je reprezentiralo to leta 1842., to ve le ta, komur je znano, kako je padla od tedaj pa do danes denarna vrednost.

Opozicija, ki je imela svojo zasebno blagajno, v katero so prispevali vsi njeni pristaši, je plačevala upravi lista naročnino za učitelje in vaške notarje,

To pa ravno, da klerikalna tako napreduje, nam mora biti v svarilen vzgled, kam pridemo, če samo zabavljamo temu, kar dela ona, če se posmehujemo njenemu podrobnemu delu in se norčujemo iz njenih delavcev — kakor dela to naša liberalna. Ona ni znala delati in zato ni čuda, če je dejal eden prvih njenih voditeljev pred nedolгим, da opaza s strahom, kako beži vse, kar je pod 40 let starega, proč iz liberalnega tabora.

Toda ne smemo pozabiti, da se nam je pečati več z volilno reformo in političnim poštenjem, kakor s celo vrsto liberalnih taktičnih pogreškov.

Kako stališče zavzema torej liberalna proti volilni reformi? Zakaj je naenkrat ona za njo? Iz prepričanja? Ne! Liberalna je uverjena, da reši v tem slučaju z velikim naporom komaj en mandat, da je odigrala s tistim hipom, ko je dana narodu pravica; njena vodilna uloga, ves blesk in sijaj — kar je oboje tako umetno vzgojeno — gre k vrugu; ali da se je odločila v zvezi s tem za reformo, je utemeljeno s tem, ker se je zbala večine v svoji stranki, ki je nastopila proti dr. Tavčarju, ko je govoril ta v parlamentu proti splošni in enaki volilni pravici. Kaj sledujejo zdaj tisti liberalni voditelji, ki so proti dr. Tavčarju za reformo, to naj je stvar družih, prepričani smo pa, da je tudi v liberalni veliko poklicanih a malo izvoljenih, po slovenski: da je tudi med temi „novimi“ liberalci malo tistega globokega prepričanja, ki je imenujemo mi politično poštenje: delati ne zaradi stranke, ampak zaradi stvari. Če pa so med njimi ali pa med klerikalnimi tudi posamezni taki, ki so za volilno reformo samo zaradi tega, ker se da s tem ljudstvu pravica, potem nam ne preostane drugega, kakor da jim izrekamo svoje spoštovanje. Ali ker je vsa naša javnost — tista namreč, ki jo poznamo iz časopisov — tako strašno zastrupljena, se nam zdi ob takih mislih na posamezne izjeme kakor mladeničema, ki sta šla v Emavz: stala sta pri Gospodu, a sama sebi nista verjela...

Deželni zbor kranjski.

Ko otvori dež. glavar 6. sejo dne 14. novembra, prečita zapisnikar zapisnik v slovenskem jeziku.

Poslanec dr. Šušteršič nasvetuje, naj se nujni predlogi več ne devajo na dnevni red, kar je bilo tudi sprejeto, ker ni nihče ugovarjal.

Zapisnikar prečita razne peticije.

Nato utemeljuje dr. Šušteršič predlog poslanec dr. Šušteršiča, Jakliča in Povšeta, ki prepoveduje dež. odboru pobirati deželno doklado od krošnjarske pridobnine in se mu ukazuje, da vrne krošnjarjem deželno doklado, ki so jo vplačali od 1. januarja 1903 dalje. Deželnemu odboru je tudi naloga, vse potrebno ukreniti, da se pravi krošnjarji razbremenijo tudi od vseh drugih avtonomnih doklad. Nujnost tega predloga je bila sprejeta in se je odkazal fin. odseku.

Poslanec Povše je za tem utemeljeval svoj in svojih tovarišev nujni predlog glede gradnje železnice Trebnje-Mokronog-Št. Janž. Tudi ta predlog je bil sprejet in se je odkazal fin. odseku.

Dalje je poslanec Povše utemeljeval svoj nujni predlog o prešičji kugi: Deželni zbor naj sklene, za-

ki so dobivali „Pesti Hirlap“ na račun revolucionarne stranke. Ti pa so postali seveda najboljši agitatorji puntarjev.

Smer tega lista je bila demokratska, vsi njegovi članki so oznanjevali prevrat — dosti je, če vemo, da je bil vodja in glava listu Lajoš Košut.

Ali Košut ni naperjal svojih člankov edino le proti vladi in magnatski stranki. Mesto, ki je je zavzemal pri listu, je izrabljal v teptanje najpriprostejših pravic Slovanov, katerih je bilo samo v severni Ogrski celih 16 komitatov, izmed katerih je bila devetorica izključno slovanska, v sedmerih je bilo Slovanov povsodi mnogo nad polovico.

Madjari, katerih je bilo izmed vsega prebivalstva Ogrske — ne všteti Sedmograške — komaj pet milijonov poleg sedem milijonov drugih narodnosti, katere so tvorili skoro sami Slovani, so se naperjali pod vodstvom opozicije na vse kriplice, pomadjariti teh sedem milijonov. Košut jih je podpiral pri tem stremljenju z dušo in telesom.

Nasilje, s katerim je šla stranka, ki ji je on služil, na svoje delo, je mejilo na blaznost in onemoglo domišljijo. Ogrska akademija učenjakov je hotela izpremeniti celo latinsko abecedo in nadomestiti črke z drugimi, ki bi imele podobo znanih ogrskih pentelj itd. Komitati niso sprejemali drugih dopisov, kakor samo madjarskih, nekateri pa so celo silili srbske in slovaške kmete, naj se nosijo po madjarskem narodnem kroju. Če so pisali hrvatski ko-

htevati od deželne vlade, da zapre uvozu prešičev iz Italije, ki je okužena s prešičjo kugo, meje naše države. Sploh naj vlada v vsakem oziru varuje živinorejo, ki je najvažnejša za našega kmeta, ter naj z državnimi podporami pospešuje njen razvoj. K temu predlogu sta še govorila grof Margheri in poslanec Hribar. Nujnost Povšetovega predloga je bila sprejeta.

Posl. dr. Schweitzer utemeljuje svoja nujna predloga o gradnji okr. ceste od Šmihela pri Žužemberku na dež. cesto v Žužemberk in o obč. cesti iz Trebelnega v Lukovnik in Nemško vas. Sprejeto.

Poslanec Božič govori za deželno podporo v svrhu zgradbe šolskega poslopja v občini Vrhpolje. Tudi sprejeto.

Sprejet je bil poslanca Hribarja nujni predlog glede pospeševanja železničnih projektov, v prvi vrsti načrtov za železnice Ljubljana-Vrhnika-Idrija-Sv. Lucija, Polzela-Kamnik in belokranjske železnice. Predlog se je odkazal fin. odseku.

Koncem seje so se izvršile volitve v upravni odsek (načelnik baron Liechtenberg, namestnik dr. Ferjančič), v odsek za letno poročilo (nač. dr. Ferjančič, nam. baron Rechbach) in v verifikacijski odsek (nač. dr. Majaron, nam. baron Wurzbach).

Nižavstrijska.

(Dunajsko vseučilišče.) Nemiri med dunajskim dijaštvom so nenadoma ponehali, ko so čuli, da znajo izgubiti zaradi teh neumnosti cel semester. Da so imeli nemški nacionalci pri vseh demonstracijah prvo besedo, je naravno. Slovani so priredili le protidemonstracijo. Ker so duhovi pomirjeni in ker tudi ne kažejo volje, prijeti iznova z izgredi, je bila v tem tednu univerza zopet otvorena.

(Španski kralj na Dunaju.) Devetnajstletni španski kralj je prišel na obisk k našemu cesarju. Dunajska občina je dala ob tej priliki 20.000 K za postavljanje drogov, na katerih so plapolale razne zastave. Pred dvorom je bil postavljen lep slavolok, po ulicah, kjer so se peljale cesarske kočije, so delali vojaki špalir, stari generali so stali v paradi — in to vse, ker je prišel mlad človek, ki še volilne pravice nima, na Dunaj. Ko pa so hoteli pred leti Dalmatinci k cesarju, so jim zaprli vrata.

(Stoletnica.) 13. novembra je minulo sto let, odkar je posedel Napoleon I. Dunaj.

Češka.

(Krvavi dogodki v Pragi.) V Pragi vlada zopet mir. Občinstvo je vsled nastopa policajev proti ljudstvu še vedno neutolažljivo. Stražnike bojkotira vse mesto, celo stranke zahtevajo od svojih gospodarjev, da morajo odpovedati policajem stanovanje. Vlada je navozila v Prago cele polke vojaštva. Zdi se, da družega ne zna.

Hrvatska.

(Škofje za — žide!) Židje v Zagrebu bi si radi sezidali še eno sinagogo (židovski molilni hrami). Začeli so nabirati v ta namen denar — in glej, darovali so jim celo trije katoliški škofje precejšne svote, in sicer zagrebški nadškof in škofa Krapac in Kugler! Tu naj si jemljejo tudi slovenski škofje

mitati ogrskim in niso naslovili pisem v madjarščini, so dobili pisma neodprta nazaj in Košut je pisal, da se morajo učiti Hrvate madjarščine, drugače jih hočejo v to prisiliti. Sploh je govoril on o Hrvatski tako prezirljivo in užaljivo, da ni čuda, če je zavrela tem naposled kri in so mu skušali poplačati vse te sramotitve, ki jih je prizadel svoj čas. Javno je klical Košut: „Kje pa je Hrvatska? Na celem zemljevidu je ne najdem.“

Zopet drugič je predlagal v kongregaciji peštanskega komitata, da naj se izključi Hrvatska od Ogrske. Ogrska naj dobi samo Reko in hrvatsko pomorsko obrežje*. Kongregacija je res sprejela ta predlog in šele nekaj dni kasneje je izprevidela, kam je zašla in preklicala svoj sklep.

Med tem pa je imela opozicija velik strankarski sestanek, na katerem se je izrekla prvič beseda republika. Košut pa je ustanovil posebno obrambno društvo, katerega namen je bil, povzdigniti domačo industrijo. Vsak član je plačal letno dvajsetico in se zavezal obenem, kupiti in nositi le take izdelke, ki so bili napravljeni na ogrskih tleh, ali ta Košutova obrambna zveza je že čez leto dni blaženo zaspala, kajti kmalu se je izkazalo, da je popolnoma nemogoče izhajati brez tujih izdelkov. (Dalje prih.)

* Szemere: Graf Ludwig Batthyányi, Arthur Görgey, Ludwig Kossuth. Hamburg, Hoffmann und Kampe 1853.

vzglede verske strpnosti, predvsem knezoškof ljubljanski!

(Koliko je Jugoslovanov?) V Viru izhajajoče „Hrvatske Novine“ objavljajo znamenito statistiko. Njih sodrudnik je izračunal, koliko je Jugoslovanov razen Bolgarov (Bolgarov je okrog 3 milijonov). In naštel je Srbov, Hrvatov in Slovencev 11 milijonov, ki smo naseljeni na 217.774 kvadratnih kilometrih.

Dalmacija.

(Spomenik v Splitu.) Splitčanu Luki Botiču so odkrili spomenik, ki ga je napravil nadarjeni Mestrovic, ki je tudi Slovincem znan po nekaterih, v dunajski „Secesiji“ razstavljenih kiparskih izdelkih. Mestrovic ima tudi izboren osnutek za Vegov spomenik izdelan. O Botičevem spomeniku piše splitska „Sloboda“: Prvi je utisak začugnjena, zapanjenja: novost, neobičajnost umjetničkoga djela, koje se tako odaljuje od naravnih tvorevina, od šablone, prikovalo je svačije oko za dugo vremena na onu oživljelu masu kamena i bronca, koja se tako harmonično spaja u jednu celinu, a tako impozantno, a nijedno dirljivo izrazuje misao vodilju genijalnog umjetnika. Na prvi pogled malo je tko mogao da noči svu tu ljepotu, tako novu, tako različitu od onoga, što se konvencijalno zove lijepim.“

(Sramota za avstrijsko vlado.) Srbska vlada je dala letos Akademiji in arheološkemu društvu 25.000 dinarov podpore, v umetniške svrhe 5000 dinarov, Avstrija pa je dala za svojo Dalmacijo v namen povzdige poljedelstva — 10.000 K, reci: deset tisoč kron ...

Bosna - Hercegovina.

(Velike povodnji.) Vsled neprestanega deževja zadnje dni so narasle hercegovske reke in potoki tako močno, da je nastala v deželi velika povodenj, ki je pokončala polja in travnike, podrla mnogo hiš, odnesla za zimo shranjene stvari, da, zahtevala je celo človeške žrtve. Hercegovce, ki so že tako veliki reveži, je obiskala torej še ta vremenska nezdoga. Največ je trpela Mostarska okolica, kjer je otrgala narasla Neretva vse mostove in celo železniško prog.

Črna gora.

(Knez Nikola in ustava.) Črnogorski knez je dal svojemu narodu ustavo. V svečanem manifestu izjavlja, da je storil to povsem iz lastnega nagiba. Znano je, da se je bavil knez že dlje časa s to namero, izrazil jo je tudi v Rimu, ko je bil na kronanju italjanskega kralja. Italjanska vlada in rimska poslanstva tujih držav so izročila po črnogorskem poslaniku Popoviću knezu svoje čestitke. Tako imamo zdaj v celi Evropi samo še dve državi brez ustave: Turčijo in — Hrvatsko.

Srbija.

(Mir na univerzi.) Proforski zbor belgradskega vseučilišča je ustregel dijakom tako, da se vrše zdaj zopet predavanja. Dogovore je vodilo „Pobratimstvo.“

(V prid Makedonije in Stare Srbije.) Srbi v Makedoniji in Stari Srbiji trpe hud glad. Pomoči ne dobe od nikoder, tako jim je obupati! Da pomore vsaj malo temu neznošnemu stanju, se je osnoval v Belgradu poseben odbor, v katerem so tudi žene, ki imajo nalogo, prirediti v prid bednim Makedoncem v Belgradu velik koncert in industrialno razstavo. Ali bi ne priredili tudi Slovenci kake veselice v korist svojim stradajočim bratom v Makedoniji in Stari Srbiji?

(Časnikarski shod.) To soboto se prične zborovanje jugoslovanskih književnikov in časnikarjev v Belgradu. Vse kaže, da ne bo na njem nobene Slovenca, razen vedno v Srbiji bivajočega Pluta.

Makedonija.

(Makedonija in Evropa.) Neverjetno je, da gleda Evropa še vedno to anarhijo v Makedoniji tako mirno. To, kar se godi tam, kriči do neba. Ljudje bedni, brez svobode se morajo skrivati po gorah pred turškimi nasilstvi. Evropsko časopisje pa molči. Ko pa je padel v Pekingu en Nemeč, je šla v Azijo vsa Evropa! Zaradi Makedonije, kjer je padlo že na tisoče žrtev, pa se igrajo diplomatije slepe miši, evropsko časopisje, ki ne more nikdar dovolj povedati, kako je človekoljubno, pa se klanja turškemu sultanu, ki ga je vzela Anglija pod svoj varnostni plašč. Srbi iz Makedonije in Stare Srbije so danes na pragu zime, brez kruha in strehe, velevlasti pa obetajo — demonstracijo s svojim brodovjem v turškem vodovju! To je vspretnica! Pravijo, da je znal interesirati bolgarski knez pri svojem zadnjem obisku v Parizu francosko vlado za makedonsko vprašanje

in da mu je ta obljubila, storiti vse, da pregovori še druge velevlasti za končne reforme.

Bolgarija.

(Sabor.) Bolgarska zbornica je bila otvorjena to pot ob odsotnosti kneza. Ta se je mudil na potovanju. Predsednikom je bil voljen vladni pristaš Gudev. Ministrski predsednik in gradbeni minister pa sta se vsled vladne predloge o železnici Trnovo-Borostovci tako hudo sprla, da je slednji odstopil. Ker je tudi zbornica različnega mnjenja, ki so si medsebojno zelo napeta, je mogoče, da pride zaradi te železnice še do večje krize.

(Kraljevina?) Celó v saborskih krogih verujejo, da je že vse pripravljeno, da se bo proglasila Bolgarija čim prej neodvisno od Turške kot samostojna kraljevina.

(Po vzoru Rusije.) Turško je zelo razburilo govorjenje v sobranju, kjer sta zahtevala dva govornika, da posnemaj Bogarija Prusijo, kajti le z močno armado lahko izpolni svoje nacionalne želje, zlasti pa glede Makedonije in — Turčije!

Nemška Poljska.

(Zaradi ponemčenja Poljakov.) Na Poznańskem je imela nemška svobodomiselna stranka velik sestanek, na katerem se je tudi vprašanje zaradi ponemčenja Poljakov mnogo razpravljalo. Končno so zbrani vendar uvideli, da je ves napor brezuspešen in nesmiseln. Nemci so mogli naseliti tekem zadnjih dvajset let jedva nekaj nad 50.000 svojih med Poljake, a to število skoro izgine med prirastkom Poljakov v teh letih. Bil je res že skrajni čas, da uvidijo Nemci, kako nekulturen in barbarsk je tak poskus!

Nemčija.

(Zmaga socialistov v Berlinu.) Pri volitvah v občinski svet berlinski so zmagali socialisti v tretjem volilnem razredu na uprav sijajen način: liberalnim kandidatom je bilo oddanih 8859 glasov, socialno-demokratičnim pa 30.681! Socialisti so prodrli z 11 kandidati.

(Štrajki.) V nemški Šleziji štrajkajo premoškopi.

Francoska.

(Pariške bolnice.) Mestni svet je sklenil po daljši debati s 44 glasovi proti 28 nadomestiti vse stražarje in strežaje po pariških bolnicah, ki pripadajo kakemu duhovniškemu redu, s posvetnimi osebami.

Španija.

(Štrajki visokošolcev.) Na vseučiliščih v Barceloni, Vaulenciji in v Madridu štrajkajo visokošolci. Predavanj nihče ne obiskuje. Povod stavki je dal prepis s profesorji.

(Volitve v Madridu.) V glavnem mestu dežele so bile te dni občinske volitve. Izvoljenih je bilo 21 vladnih pristašev, 5 republikancev in 2 socialisti. Tudi po deželi so bile podobne volitve, ki so se nekatere krvavo končale. V štirih okrajih so prodrli republikanci z vsemi kandidati.

Japonska.

(Lakota v deželi.) V nekaterih krajih dežele je nastala huda lakota. Največ trpe pri tem kmetje, ki se preživljajo s konjskim mesom, prodajajo svoje otroke in se izseljuje v druge provincije, kjer se jim obeta kruha.

Dogodki na Ruskem.

(Rusija — republika?) Nemiri v Rusiji so zavzeli v zadnjih urah neverjetno velik obseg. Socialisti, ki so tekom minulega leta neprestano agitirali ne samo med delavci in vojaštvom, ampak tudi med kmeti, med katere so razdelili na tisoče poljedelskih programov, v katerem zahtevajo razdelitev državnih, cerkvenih in zasebnih veleposestev med kmete, stopajo z vso silo dobro pripravljene in disciplinirane organizacije naprej. Ustanovili so si svoj prvi dnevnik „Naše življenje“, ki mu stoji na čelu slavni pisatelj Maksim Gorjkij. Glasno izjavljajo, da je edini porok za svobodo odstranitev Holstein-Gottorpske carske rodbine iz Rusije. Neumorno pozivljejo narod, naj ne miruje prej, dokler ni Rusija — ljudovlada! Vite je napram revoluciji brez moči, poskusil je z nasilnimi sredstvi v deseterih gubernijah Poljakov, ali s takim ravnanjem odvrča še tiste revolucionarje od sebe, ki so mu do zdaj zaupali.

(Splošni štrajk v Petrogradu.) 15. novembra ob dvanajstih opoldne je izbruhnil v Petrogradu zopet splošni štrajk. Točno ob tej uri so zapustili delavci delo in se ne povrnejo prej, dokler

jih ne pokličejo njih zaupniki v delavnice. Izdali so parolo: „Proč s prekim sodom, proč s smrtno kaznijo in obsednim stanjem v Poljski in celi državi.“ Danes, v četrtek niso izišli v Petrogradu nobeni časopiši. Uradna brzojavka javlja tudi, da je promet na Varšavski in Baltiški železnici vsled občne stavke prenehal. Kam privedejo Rusijo te homatije, to beganje s konstitucijo?

(Upor v Vladivostoku.) „Novoje Vremja“ potrjujejo vesti iz Vladivostoka o ondotnem uporu mornarjev. Pridružile so se jim še različne tolpe in artileristi, ki so opleni in deloma tudi požgali mesto. Trgovci in meščani so iskali zavetja na ladjah. V Šangaju bivajoče štiri ruske bojne ladje so nemudoma odplule proti Vladivostoku, da ukrote uporno vojaštvo in ropajoče tolpe. Prvi nemiri med vladivostoškim vojaštvom zaradi slabe hrane. Nekateri nezadovoljneže je dal vojaški sod zapreti, to pa je drugo moštvo tako razburilo, da je ujetnike siloma oprostilo in temu je sledil splošen upor.

(Poljska.) Med Poljaki vlada nepopisna razburjenost. Vojaštvo ima nalogo, napraviti red. Znana židinja, voditeljica poljskega ženstva dr. Elster Golde je bila pri spopadu z vojaštvom ustreljena.

(Nejdhard — odpuščen.) Mestni glavar v Odesi, Nejdhard — o katerem govori naše izvirno poročilo „Pismo iz Odesi“ proti koncu zelo značilne stvari, je odpuščen iz službe!

(Nemiri na severu.) Po zadnjih uradnih poročilih naj so nemiri na severu malo poglobili. V Kronstadtu je bila že cela revolucija. Ker je tu več ameriških podanikov, so ukazale Združene države začasno v Lizboni se mudeči ameriški križarki, da odpluje nemudoma pred Kronstadt. Nad mestom je proglašen preki sod.

Pismo iz Odesi.

Za „Naš List“ poročal član samoobrambe, vseučiliščnik M., očividec zadnjih dogodkov v Rusiji. Iz ruščine prevlel T.

Komaj je bil na torek v jutro, dne 31. (17.) oktobra, proklamiran manifest, že je zavlada po mestu velika razburjenost. Na vsakem ogalu si videl ljudi, kako so se naravnost trgali za litografrane izvode manifesta, ki so jih razpečavali kolporterji. Na obrazu vsakega čitajočega si moral zapaziti vesel izraz. Največ ljudstva pa se je nabralo pred univerzo, katere uhod je stražila vojaška četa, broječa morda sto mož. V poslopje so smeli samo dijaki. Tako se je glasilo namestnikovo povelje. Ker so se udeleževali zadnjih sej, ki so se vršile po vseh učnih dvoranah vseučilišča, tudi mnogi nedijaki, je imela danes vojaška straža nalogo, preprečiti to. Tako sta nastali pred poslopjem dve množici: eno so tvorili dijaki, v drugi pa je bilo ostalo občinstvo, vmes vojaki. Naravno je, da se je hotelo ljudstvo pridružiti dijaštvu. Poveljujoči oficir je imel vsled tega mnogo opravila. Ker je bilo očividno, da ne ve še ničesar o carjevem manifestu niti zasebno niti po kakem uradnem obvestilu, mu poda eden iz množice že tiskan izvod carjevega pisma. Oficir je čital manifest tako glasno, da ga je čulo tudi moštvo, in komaj je bil s čitanjem pri koncu, mu zaore iz vrst ljudstva in vojakov močno hura-klici na konstitucijo nasproti. V istem trenutku prejme straža tudi oficijelno poročilo, naj se umakne izpred univerze. Nato pa je množica razvila rdeče zastave, prepevala je marsejezo in kričaje besne hura na ustavo se je pričel premikati dolg izprevod po Hersonskaji, ki ga je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Ko se pomeša med izprevod policaj, ga sprejme ljudstvo s pui-klici in ga potisne v stran. Tu pa pridejo temu iprevodu nasproti delavci, ki so nosili prav tako rdeče zastave s seboj, združili so se z dijaki in jo obrnili nazaj proti univerzi, kjer so se pričeli zdaj veliki shodi kar na prostem. Bili so pravi mitingi. Nastopali so govorniki najrazličnejših političnih struj. Vstal je tudi neki vseučiliščni profesor, ki je povdarjal, da je pravkar objavljeni manifest pravzaprav pridobitev organizirane delavstva, da pa ne sme videti proletarjat že s tem svoje delo dokončano, kajti pred njim stoji še velika naloga: uresničenje vsega tega, o čemer je prepričano, da mora enkrat priti. Današnji manifest ni nobena fikcija, vlada sama gre zdaj na delo, da oživi to, po čemur je cela Rusija tako dolgo zaman hrepenela. Proti temu profesorju nastopi govornik socialno-demokratične stranke, ki opozarja predgovornika, da je garantirana pravzaprav tudi v Avstriji, v Prusiji in v drugih zapadnoevropskih državah popolna svoboda, a vlade vedo te določbe vedno na kak prav poseben način odbiti, s tem da se sklicujejo na neko postavno pot in na zmernost. Tudi našemu manifestu dodado še toliko pripomb in posebnih

določb, da se reducira naposled na ničlo. V njem manjka n. pr. izjave glede prostosti tiska, nedotakljivosti bivališča in glede enake, direktne in tajne volilne pravice. Tudi drugi govorniki so še spominjali ljudstvo, da imamo zaznamenovati v zgodovini trenutke, ko se je vzelo ljudstvu z levico to, kar se mu je dalo malo poprej z desnico. Dalje so izjavljali, da se mora ljudstvo samo oborožiti, če hoče dobiti prostost, ki se mu jo obeta, neoskrunjeno, kajti le tako se more potegniti za svoje pravice, če bi mu jih hotel kdo kratiti. Predlagali so, naj se osnuje v ta namen posebna ljudska vojska, ljudska milica. Z veseljem so pozdravljali zopet drugi enoglasno sprejeti sklep v občinskem svetu, po katerem imajo zapustiti vsi kazaki mesto in je policiji vzeta naloga, skrbeti za javni mir. Policija je ravno dan poprej napadla in ranila mnogo štrajkujočih srednješolcev višjih razredov. Govorniki pa so pozivljali tudi navzoče delavce, naj vstrajajo v generalni stavki, a pri tem naj varujejo potrebno hladnokrvnost in premišljenost in naj se ne spuščajo nikdar v boj neoboroženi z redno vojsko ali pa postavljajo celo barikade, kakor se je zgodilo to pred nekaterimi dnevi na Preobraženskaj in na Rišiljevskaj, kjer je žrtvovalo več tovarišev svoje življenje.

Med tem pa so bili tudi še povsod drugje — kakor že omenjeno — mnogoštevilni shodi.

Ali vse to na tisoče glav broječe morje je bilo danes kakor ena komuna. Vse in povsod, in vsak korak si moral slišati: „Tovariš, dajte mi to in to!“ „Tovariš, dajte mi cigareto!“ „Tovariš, ne želite li kaj jesti?“ itd. Popolnoma tuji ljudje so si delili med seboj denar, tobak, jestvine. Ljudje so vozili cele vozove hlebov po ulicah in zastenj ponujali kruh. Tako je šlo v nepopisnem veselju do večera. Tu pa se pripelje pred vseučilišče delavec na mali droški in ves preplašen pripoveduje, da so se pričeli v Daljnickem rajonu nemiri, ki imajo očiten antisemitski značaj. Ljudstvo ni hotelo izpočetka verjeti tem besedam, ker je v zadnjih dneh splošnega razburjenja popolnoma pozabilo, da ima v Rusiji tudi takozvana „črna masa“* še nenavadno moč. Poslali so torej v omenjeno predmestje, v katerem prebivajo najbednejši židje, poizvedovalce, ki so se kmalu vrnili s potrdilom tega, kar je oznanjeval gorej omenjeni delavec ljudstvu iz droške.

Nekateri so pozivali, naj se osnuje posebna četa, ki gre nad „huligane“, kakor imenujemo pri nas te nesrečne basjake, vsakemu poštenemu življenju sovražne osebe. Sestavila se je četa 45 mož, med njimi največ vseučiliščnikov. Vsakdo se je oborožil s tem, kar mu je prišlo ravno pod roke. Tako smo stopali proti Daljnickaj.

Tja prišedši vidimo na tisoče huliganov, ki pletnijo po skladiščih, oropavajo stanovanja bednih židov, drugje zopet druge, ki kriče: „Samo židom je treba svobode, mi je ne potrebujemo! Pobjite žide! Da zdravstvuje car-batjuška!“ Po cestah leže že ubiti in ranjenci.

Ko poskušajo dokazati nekateri dijaki huliganom nečlovečnost njih početja in jih pozivljejo, naj se vendar pomirijo, zarjove druhal: „Pobjite študente! Pobjite inteligentne! Tudi oni so naši vragi!“ Ko se hočemo postaviti v bran tolpi, ki je silila v nas — — pomerijo na nas kazaki! Padla je prva salva in mi smo bežali, kajti bili smo brez orožja proti takim puškam. Nekaj naših tovarišev je obležalo ubitih na cesti. Klanje se je vršilo nato v Daljnickaj celo noč nemotljeno. Pa tudi v sosednjih ulicah je bilo vse razbito in razdejano. Policija ni bila prisotna, že od jutra sem je ni bilo nikjer več videti, tako da se je zdelo, da se je udrla v zemljo.

Prihodnjega jutra pa mi pripovedujejo ljudje, da je bil med huligani tudi pristav (kakor se imenuje pri nas policijski komisar) Ivanov civilno preoblečen v družbi nekaterih policajev, ki pa so bili v splošnem klanju ubiti in leže zdaj v mrtvašnici mestne bolnice. Jaz sam morem pričati, da sem videl policajja, ki je stal običajno na oglu moje hiše civilno preoblečenega. Kakor znano, je to pri nas pod kaznijo prepovedano.

Proti večeru so bili na univerzi in v mestni hiši shodi. Občinski svetniki so sklenili osnovati samoobrambni odbor, v katerega so vstopili takoj voditelji različnih revolucionarnih struj. Nemudoma so pričeli z organizacijo ljudske milice. Prav isto pa je napravila velikošolska mladina in še tega večera so stale na vseh večjih ulicah patrolje študentov, ki so opominjali mimogredoče, naj se ne zbirajo po cestah, ampak naj odidejo domov, ker je pričakovati

napada huliganov na notranje mesto. Občinstvo je varnostnim odredbam akademikov radevolje sledilo.

Prihodnjega dne ob osmih zjutraj — bil je četrtek dne 2. novembra (19. oktobra) — pridem pred vseučilišče, kjer se je nabralo že nebroj ljudstva, opazujočega formiranje posebne visokošolske milice, ki je imela namen, oditi v Daljnickajo, kjer so vso noč mesarili huligani na nepopisni način.

Komaj pridemo na Prohorovskajo ulico, se odgrne pred našimi očmi grozovit prizor: vse je bilo podrtó, hiše razdejane, po cesti je ležala kuhinjska posoda, posteljna oprava, obleka... Na koncu ulice je stalo do tisoč huliganov. Poleg njih sto mož broječa četa vojakov in cela množica policajev pod vodstvom svojega komisarja. Naš zapovednik dvigne belo zastavo in se bliža v svrhu pogovorov k zapovedujočemu častniku in komisarju. Policijski komisar je zahteval najprej, da se umakne naša samoobramba, ker naj vpliva pogled na njo na huligane zelo razdražljivo. Med tem pa smo imeli drugi priliko opaziti, kako avtoriteto je imel komisar nad druhaljo. Ko je zakričal: „Mirno!“ so vsi v hipu obmolknili. Uloga policajev pri zadnjih dogodkih je bila očitna. Vendar še ne morem dovolj opozarjati na sledeče: Policijski komisar je hotel doseči — med tem, ko se je pogovarjal z nami — popolno ločitev naše milice v dva dela: na eni strani naj bi bili le židovski vseučiliščniki, na drugi le mi pravoverni. Ali ta njegova provokatorična namera se mu ni posrečila, kajti mi smo uvideli vendar takoj, kaj namerava s tem. Naša samoobramba je pretrgala nemudoma vsako nadaljno pogajanje z njim, in govorili smo samo še z oficirjem, dokler nam ne da ta svoje častne besede, da ne dovoli nobenemu huliganu na Prohorovskajo. Nas pa prosi, naj se umaknemo in odidemo nazaj v mesto, kjer naj skušamo pomiriti razburjeno prebivalstvo. Kmalu je bila Prohorovskaja prazna.

Mestni prebivalci, da celo dvorniki (hišniki, ki imajo pri nas v Rusiji zbog zveze s policijo vse drugačno vlogo v našem javnem življenju, kakor je n. pr. v sosednji Avstriji) so izvrševali nemudoma ukaze naše milice.

Na Preobraženskaj ulici srečamo nad tisoč glav broječo množico z narodnimi zastavami, ki je bila na potu h katedrali. Ko pride tudi samoobramba do katedrale, pomeri na njo vojaštvo svoje puške. Napeli so peteline. Slišali smo ukaz: „Milica se mora raziti!“ Ni bilo odlašati. V sosednjih hišah smo iskali zavetja.

Kmalu pa je končala množica s svojimi molitvami. Nato je odšla v družbi vojakov, policajev in kazakov po Deribasavskaj,* kakor se je zdelo, v prav dobrem sporazumljenju... Šlo je vedno crescendo... Plenili so in morili. Ulice so bile oškropljene s krvjo. Prizanesli niso niti največjim ulicam mesta. Popisati vse to, kar se je godilo tu, je nemogoče. Plenili so, razbijali, podirali, ubijali ljudi, zabadali jih z noži, metali jih skozi okna trinadstropnih hiš na cestni tlak, materam so iztrgali s prs deteta in jih ubili s tem, da so jih prijeli za noge, zavihteli jih in razbili nežno črepinjo ob vogelni kamen. Policija pa se ni ganila. Stala je spredaj v paradni vrsti, pred huligani! Zanimivo bi bilo opazovati to združenje, da ni bilo obenem tako žalostno: spredaj policija, daleč tam zadaj pa kazaki in drugo vojaštvo, med obojimi pa 5—600 huliganov, med katerimi je bilo tudi nekaj žensk in fantov, ki so vsi morili in kradli — zavarovani spredaj po policiji, zadaj po stotnijah vojakov.

Poleg naše milice je bila organizirana tudi samoobramba „Bunda“ in „Zionistov“.** Ali kadar je skušal poseči kdo med huligane, so otvorili policaji ali vojaki na nje ogenj...

Morda se zdi komu izmed čitateljev, da sem slikal preživo vse te dogodke. Vsakemu takemu naj povem, da nisem tega nele storil, ampak da mi je sploh popolnoma nemogoče, podati vso to strašnost in grozoto tako, kakor se je razvijala v resnici pred mojimi očmi...

Vse bolnice so v teh dneh prenapolnjene ranjenec, v mrtvašnicah ni več prostora za ubite. Po cestah se vozijo neprenehoma rešilni vozovi, vendar je nemogoče, zavzeti se za vse mnogoštevilne ranjence. Odeški oddelek rdečega križa je že brez moči.

(Konec prih.)

* Deribasavskaja gre navpično na Preobraženskajo. Sploh so vse ceste v Odesi navpično druga na drugo. M.

** Bund in Zionisti sta dve politični združitvi židov na Ruskem. Velik vpliv ima in je tudi najbolj razširjena zveza „Bunda“. Ured.

„Sokolski dom“ v Celju. Celjski Sokol nima nobene telovadnice. Kraj, kjer so se vršile do zdaj telovadne vaje, je zdravstveno tako slab, da je več članov Sokola vsled tega obolelo. Tako je bilo naše telovadno društvo brez lokala in ker ni dobiti v cellem mestu nadomestila, smo zdaj tudi res brez svoje telovadnice. Povdarjati pa potrebo in delovanje našega Sokola bi bilo odveč, kajti znano je, da smo mi matica vsem bratskim društvom na Spodnjem Štajerskem. Na pomoč nas zopet zovejo Mariborčani in Ptujčani. Ustanovili bi si radi Sokola, ali nimajo izučenih vaditeljev. In kako naj izšolamo zdaj naraščaj in potrebne načelnike, če smo postavljeni na cesto? Bilo je torej samoobsebi umevno, da smo dvignili glas po svojem domu. Slovenci in prijatelji našega naroda, podpirajte nas in pomagajte nam, da si sezidamo čim prej svoj lastni Sokolski dom v Celju, ki obenem tudi pomnoži naše narodne trdnjave! Prispevke za naš dom sprejema brat Josip Smertnik v Celju.

Naloge Sokolskega doma. Popolnoma upravičeno se je povdarjalo zlasti v zadnjem času, da je dosti Sokolom več na zunanji paradi, kakor na dalekosežni pomembnosti notranje društvene organizacije. Saj imamo celo nekatera društva, kjer velja še nekak „Bildungszensus“ za sprejem članov, kakor ga je predlagal v dunajskem državnem zboru naš slovenski poslanec za volilce. Začuden morda tudi kdo pogleda, če pišem zdaj o društvi, gorej pa pravim: „naloge Sokolskega doma“. Jaz vidim namreč to našo bodočo hišo z našim sokolskim delom tako ozko spojeno, da sem se že popolnoma odvadil, delati tu kaj razlike, kajti ko stoji enkrat naš Sokol pod svojo lastno streho na trdnih tleh, potem se s tem tudi njegov delokrog tako razširi — in če se ne bi, moramo zastaviti v ta namen svoje sile do skrajnosti — da nam postane najmočnejša narodna organizacija na Spodnjem Štajerskem. Ali pri tem ne mislim na število članov — ampak na vztrajno delo. Naša sokolska društva ne smejo nikdar pozabiti, da so ona pravzaprav vaditelji narodne vojske. Militarizem je dandanes že tako sovražen od vseh slojev, izvzemši kapitaliste in plemiče, katerim je on za izgovor njih eksistence, da mora priti prej ali slej čas, ko razpade ta naprava, ki nas stane na milijone in milijone krvavo zasluženih kron na leto! Ko pride v parlamentu prava ljudska volja do izraza, mora pasti z njo tudi militarizem. Mi ne rabimo vojaštva za parado, če pa je treba braniti svoj dom, potem storimo to tudi brez militarizma — z ljudsko armado. Da pa mora biti taka narodna samoobramba telesno krepka in vzgojena tako, da zna pravilno sukati tudi orožje — to doseči pa je ravno naloga naših Sokolov. Proč z militarizmom, ki je v obrambo samo osebni koristi nekaterih oseb, na njegovo mesto pa ljudska armada! Njene voditelje vzgojaj Sokol! To delo pa se more izvrševati uspešno le tedaj, če dobi naše društvo tudi sredstva v dosego tega narodnega in kulturnega namena. Da pa je „Sokolski dom“ prvi in glavni predpogoj za potreben in dostojen razvoj celjskega Sokola, je torej očitno. Ali nima samo te naloge. Že gorej smo govorili o kulturnem pomenu Sokola. K temu se ima pridružiti še popolno prosvetna naloga: bodoči „Sokolski dom“ naj ima pod svojo streho tudi javno ljudsko knjižnico in javno čitalnico. Biti mora oboje združeno, kajti dosti je ljudi, ki čitajo šele pozno na večer, drugje bi našli zopet drugi ob nelepem vremenu nenadomestne duševne zabave v javni čitalnici. „Domovina“ ima torej popolnoma prav, če piše: „Institucija čitalnic in bralnih društev na današnji podlagi je popolnoma zastarela in nikakor ne odgovarja modernim zahtevam. Kaj ima celjsko Slovenstvo od tega, če obstoja v Celju čitalnica za 50 članov iz boljših krogov, med tem ko je tukaj silna masa Slovenstva, ki morda želi izobrazbe, a nima prilike, da bi si iste pridobila.“ Na noge torej: ljudstvu telesne in duševne vzgoje in ta revolucija naj izhaja iz bodočega „Sokolskega doma“ v Celju!

Gledišče v Celju. „Celjsko pevsko društvo“ je otvorilo letošnjo sezono na našem slovenskem odru. Samoobsebi je umevno, da nas more to le veseliti in ker smo resnični prijatelji predstav, ker uvidevamo popolnoma njih velik izobraževalni pomen za ljudstvo, zato naj tudi izrazimo svojo željo, ki je gotovo le v našo korist: Čemu se je zbrala tako nesrečna francoska igra? Zakaj ne kaj slovanskega, če pa tega ni bilo, pa prav lahko iz tujih jezikov. Saj vendar ne vprizarjamo iger zaradi tega, da pokrije igralska zmožnost njih notranjo praznoto! Kako velik bi bil še le uspeh, če bi naštudirali naši požrtvovalni in

* Pod „črna masa“ razumemo potepine in druge delo mrzeče osebe, ki so v zvezi s policijo in podobnimi ekstremnimi vladnimi organi. M.

zmožni diletantje (Mongodin, njegova gospa, Lucija itd.) kako literarno vredno stvar, ne pa reči, ki so se jih že tudi po vseh francoskih odrih naveličali. Naj posvečajo slovenskim predstavam večjo pozornost tudi take osebe, ki stoje le vedno rade ob — strani. Slovenski oder v Celju nam mora biti važno kulturno središče, ki ga ni zanemarjati. Če omenjamo še, da je varovati v drugič točnost, smo povedali vse, kar nam je ležalo na sreč.

Shodi za splošno volilno pravico se povsodi drugje, samo naši politiki se ne ganejo. Tržačani so priredili celo po laškem delu mesta demonstracijski obhod za splošno in enako volilno pravico, pri nas pa ne vemo o tem gibanju, ki je oživel vse javno življenje v celi Avstriji, drugzega, kakor kar čitamo iz časopisov. Politično društvo „Naprej“: na noge vendar! Če ljudstvo — in nas je tu blizu pol milijona — ne ve, kaj je volilna reforma, kako naj se potem poteguje za njo? Ali pa Vam je ljubši politično nezobrazhen volilec, slovenski politiki? Vzemite za vzgled organizacijo socialistov, ki je napela ob tem velikem zgodovinskem trenutku v naši monarhiji svoje sile do skrajnosti in prireja po celi državi vsak dan po več shodov. In mi spodnještajerski Slovenci še enega nismo imeli. Drugje pretaka ljudstvo svojo kri za pravico — pri nas pa vse spi. Kako strašno smo za drugimi narodi!

Slovenska Bistrica in nemška šola. „Vahtarica“ piše, da vladajo v Slovenski Bistrici abnormalne razmere, ki mejijo na neverjetnost in nepojmljivost, kajti Sl. Bistrica nima do danes še nobene — nemške šole! Kaj vse je tem ljudem abnormalno! Potolaženi pa so zdaj, ko se snuje v resnici že prva nemška šola v naši Bistrici. Pri tej priliki pa opozarjamo vse slovenske stariše, naj se vendar ne dajo preotiti in pregovoriti, da vpišejo svojo deco v to nemško šolo.

Organ morilcev. V Mariboru izhaja v nemščini pisan list, ki ni narodno nestrpen. To pa celjsko „Vahtarico“ tako togoti, da imenuje list „Südst. Presse“ — organ morilcev, ki zagovarja in proslavlja ubijalce in morilce. S tem kažejo spodnještajerski Nemci (ali vsaj taki, ki se delajo za Nemce!), kako žalostno je v njih glavi. Moj Bog, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!

„Nemčur“. V Brezicah je bil nekdo kaznovan radi žaljenja časti, ker je rekel, da občinski odborniki niso Nemci, ampak sami nemčurji, in to vkljub temu, da sta dva odlična slovenska profesorja oddala mnenje, da beseda „nemčur“ ni psovka, ampak le znači narodno-politično mišljenje t. j. človeka, ki je rodod Slovenec, pa nemškega mišljenja. — Kaj pa nemški izraz „Windischer“?

Korošec ne kandidira. Huda borba, ki bi gotovo nastala med nami Spodnještajerci, če bi kandidiral dr. Korošec svojevoljno na mesto umrlega drž. poslanca Žičkarja, izostane, ker je vlada odredila, da se v ožgled bližnjemu razpustu parlamenta nadomestne volitve sploh ne vrše. Začasno torej med nami mir, vsaj navidezen, a v bodoče?

Čitalnica v Slovenski Bistrici vabi na svoj redni občni zbor dne 19. listopada 1905 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Poročilo društvenih odbornikov in računskih pregledovalcev. 3. Volitev društvenega načelnika in novega odbora. 4. Predlogi in nasveti. Za slučaj nesklepnosti se vrši zborovanje eno uro pozneje brez ozira na število navzočih.

Koroško.

Gorenja Bela pri Šmohorju. Vsled zadnjega neprestanega deževja je Zilja tako močno narastla, da je prestopila bregove in poplavlila vse bližnje travnike in njive v naši okolici. Bati se je zopetne povodnji, če ne poneha kmalu dež.

Žganjepitje se je pri nas tako vkoreninilo, da se je bati najhujših posledic. Kam vendar pridemo, če gre tako naprej. Ljudje, narodno mlačni in nezavedni, ki se že sramujejo govoriti svoj materinski jezik, se udajajo zdaj celo pijači. V Kotičah v Ziljski dolini pijejo žganje celo ženske. Če hodiš po Ziljski dolini ali pa če stopiš malo više v gore, kaj vidiš? Vse pije, žganjetoči in vseh krajih. Da bi se dalo vsaj nekaj stotink tega, kar se popije in nekaj časa, ki se potratiti pri tem, narodni organizaciji. Toda seve, kam, ko je naše politično življenje v Koroški tako usmiljenja vredno, vse tako malenkostno, nizko, vsakdo poln predsodkov in kaj se pravi vzvišen nad vsakdanjostjo — nihče ne ve!

Schulverein — tožitelj. Nemški „Schulverein“ za Koroško je tožil St. Martinskega provizorja Peter Serajnika, ker je le-ta žalil v šoli imenovano nemško društvo. Tu krožijo o tem prav čudne stvari. S

čim se je pregrešil P. Serajnik, mi ni znano, vem le, da je bil spoznan krivim in obsojen pri okrajnem sodišču na globo 30 kron. Želeli bi, da objasni gospod provizor sam, kaj je prav za prav bilo.

Iz Novega mesta.

Revolucija v Novem mestu in Kandiji

bi bila včasih jako potrebna. Seveda ne želimo in ne mislimo si take, kakor divja ravno začasno po Rusiji. Dovolj bi bilo, da se zbere nekaj odločnih pravih mož narodnjakov in bi se v prvi vrsti z vsemi, zakonito dopustnimi sredstvi zabranil terorizem nekaterih naših občinskih organov.

Evo vam za danes policije v Novem mestu! Štiri moše broječa straža opravlja službo redarstva in — občinskega sluga. Slehrni mož je na vsak četrti dan prost. V glavni službi ima biti ves dan na rotovžu, čez celo noč pa kot nočni čuvaj in straža po mestu. Pomislite, en sam človek celo noč v službi. Med tem časom ne sme ničesar zavžiti. Prvi policist se je pred kratkim na svojem potu ustavil v neki restavraciji in se nekoliko okrepčal s požirkom vina. To je trajalo komaj deset minut. Že ga je dobri prijatelj ovadil, in še bolj dobri ljudomili „komisar“ obsodil v vsakdanjo 15 urno službo, t. j. od 6. ure zjutraj do 9. ure zvečer. — „Bis auf Weiteres“ seveda. Ta krutost mu ni bila še dovolj. Sedaj je ubogemu trpinu dodal še dve uri nočne službe in sicer od 7. ure zjutraj pa do polnoči. Dan na dan: „Bis auf Weiteres“ seveda. In morda ne bo dolgo, bo ta „bis auf Weiteres“ še „weiter“ raztegnil kar na celo noč in dan. Pomislite si ljudje božji stališče ubozega reveža. Rodbinski oče je. Služi vzorno že 25 let kot redar pri mestnem županstvu. In sedaj na njegova stara leta se ga hoče na tak nečuden način fizično ugonobiti ali moralno prisiliti, da izgubi svoj bori, krvavo prisluženi vsakdanji kruhek.

Gospod Rozman, podžupan novomeški, kaj pravite vi na to?

Mi pravimo: Proč s takim terorizmom!

Naše ceste in pota pa še to in ono.

Na svetu lepšega ni kraja kot naših cest podoba — raja.

„Kot naših cest podoba — raja.“ Če mi ne verjameš, prijatelj, pojdi doli v Kandijo, predstavi se gospodu načelniku okrajnega cestnega odbora in potem se pelji še k deželnemu odboru v Ljubljano in ponižno seveda, kakor se to spodobi, — vprašaj tu, vprašaj tam, če je to res, da se i tu i tam prokletu malo brigajo za naše ceste in še manj za naša občinska pota. Prijatelj, če si akademično posvečen, te sprejmejo v Kandiji z letošnjim evičkom ali staro rebulo; v Ljubljani pa z glacé-rokavicami: „O, je vse v najlepšem redu.“ To zagotovilo dobiš za tvojo popotnico. In stvar bo rešena. Doma pa bodo kmetje kleli in se priduševali.

Gorje pa tebi, če si le navaden kmet in se greš pritožiti, da ne moreš in ne moreš po potih voziti, ki že celih 5 let niso bila popravljena. Če greš k županu v Prečno zjutraj, ne prideš od njega pred nočjo, zakaj tudi tam imajo dobro rebulo. Pojdi v Hruševce, do Štemburja ali kamor že, nikjer ne izveš, kako to, da naša pota že celih pet let niso videla popravljanja, vzlic temu, da imamo deželni odbor v Ljubljani, cestni odbor v Kandiji in občinski odbor v Prečni.

Zloraba prižnice.

Pod tem naslovom nam je došlo daljše poročilo, a za to pot že prepozno. Za danes torej le kratek posnetek.

Pred kratkim se je slavil v novomeški Čitalnici zaključni venček plesne šole ob mnogobrojni udeležbi najodličnejših rodbin iz Novega mesta in okolice. Celo klerikalni vodja tukajšnje gimnazije je dovolil svojim dijakom udeležbo. Vsak sum kake nedostojnosti torej že naprej izključen.

Ali vendar se je dobil duhovnik, katerega je ta sijajnost zaslug novomeškega ženstva tako bolela, da je hotel raz neke prižnice oskruniti to nedolžno veselje slovenske mladine. No, nam se zdi, da ni bil s tem napadom nihče drug onečaščen, kakor kvečemu kraj, kjer je izpostavljeno Najsvetejše.

Slovenski stariši! Če vam nedostaje cerkva, kjer se oznanjuje le pravi, čisti Kristov nauk, poučujte svojo deco rajši doma o večnih resnicah, kakor da jo izpostavljate fanatizmu takih ljudi, ki menijo, da služijo na tak način Kristu, ki je dejal: Ljubi svojega bližnjega, kakor . . .

Terorizem na kmetijski šoli na Grmu.

Že dolgo časa cvete na tej šoli pod vodstvom znanega človeka najbujnejši terorizem. V tesnobi pro-

stora omenjamo za danes le, da se je ta nasilni človek spravil celo nad ubozega hišnika kot rodbinskega očeta več otročičev in mu odvezel drvarnico, klet, shrambo za jedila in menda celo tudi kuhinjo. Ubogi revež se je obrnil, kakor čujemo, brzojavno na deželni odbor in radovedni smo, ali ima deželni odbor kranjski, če ne usmiljenja, vsaj več pravicoljubja, nego ta nasilni človek, ki žal še ni imel prilike okusiti, kaj se pravi hudo.

I. vinski sejem v Novem mestu dne 16. novembra t. l. se je kljub slabemu vremenu izborna obnesel. Došlo je 110 producentov in morda še večje število konsumentov iz vseh krajev Kranjske. Vse vinske gorice vinorodne Dolenjske so bile kaj dobro zastopane. Prodalo se je približno 600—700 hl. Najvišja cena 56, najnižja 40 vin. liter. Obširni prostori Košakovke gostilne so bili trikrat premajhni; želeli je v prihodnje, da se prostori čim bolj mogoče razširijo. Tako je prav, le tako vrlo naprej!

Potres na Dolenjskem. V nedeljo zjutraj ob 3. uri 32 minut se je čutil precej močan potresni sunek od zapadne strani, trajajoč kake 3—4 sekunde. Čez eno uro se je ponovil, pa le v lahkem zibanju, istotako tudi dne 13. nov. po polnoči.

Doma in drugod.

Osebnosti. Sodni pristav g. dr. R. Kušej je dobil štipendijo, da gre študirat na vseučilišče v Bonn. Sodni pristav g. dr. M. Dolenc je dodeljen nadsodišču v Gradec.

Vendar nekaj! Za novega poštnega ravnatelja v Ljubljani je imenovan gosp. Franc Leban, dosedaj v Opatiji.

150. rojstni dan Antona Linhart, prvega slovenskega dramatika, se praznuje 11. decembra t. l.

Hrvatsko pevsko društvo „Kolo“, ki je priredilo v soboto 11. t. m. v „Narodnem domu“ v Ljubljani velik koncert, je bilo navdušeno sprejeto. Petje „Kolašev“ je vzbudilo občeno priznanje in je bila dvorana natlačena polna. Po koncertu je bil komers, pri katerem so naglašali Hrvatje in Slovenci hrvatsko-slovensko vzajemnost.

Morala in „Slov. Narod“. Na Dunaju so sodili zadnje dni vseučilišnega profesorja, ki se je pregrešil na duši dveh dečkov. Časopisje je pograbilo to z veseljem in pisalo seve s slastjo o tem dogodku, kajti zavedalo se je, čim slastnejše pisano, temveč odjemalcev. In tako so pisali tudi, da je nameraval obtoženi izdati celo posebno knjigo, v kateri bi imenoval in popisal vse žene, ki jih je lahko imenoval svojim v poljubu. Vsak čitatelj teh časopisov je moral verjeti, da se je ukvarjal profesor B. res s to mislijo, kajti iz časopisov je bila razvideti le trditve te namere — ne pa tudi tozadevni obtoženčev odločni protest. — Nekako tako je storil tudi „Slov. Narod“, ko je skušal napadati „Naš List“ s tem, da je citiral št. 310 reškega „Novega Lista“. Pri tem pa je storil seve „Narod“ vse, kar je v njegovi moči, da zataji in zakrije one stvari, katerih objava bi odprla njegovim čitateljem oči za dejanske okolnosti. „Slovenski Narod“ je namreč navlašč pozabil povedati, da je napisal one besede v „Novi List“ neki njemu na vsak način dobro znani Ljubljancan, ki se je tudi res za Slovenca iz Ljubljane podpisal. Da je ta „Slovenec“ iz Ljubljane istega mišljenja, kakor je „Narod“, je pa razumljivo, ker sta si oba gotovo prav zelo sorodna . . . Če pa je poznal Supilo, izdajatelj „Novega Lista“ iz Sušaka „Naš List“ vsaj malo, potem smo prepričani, da bi ne imel „Narod“ prilike, citirati nekaj iz — hrvatskega. — Slednjič bi ne škodovalo še nekaj šolskega pouka: ne pišite tujk, če jih ne znate prav rabiti. Pravi se rudimentaren in ne rudimentalen. Da vam pridemo še na pomoč: zvrnite krivdo na — staveca.

Casnikarske vesti. Dosedanji urednik glasila narodno-radikalnega dijaštva „Omladina“ Ciril Premrl je odložil svoj posel. Kakor čujemo, je storil to vsled tega, ker so mu hoteli nekateri vezati roke. Tako n. pr. so mu zaplenili enkrat članek, ki je bil že natisnjen. — Urednik soc. dem. tednika „Rdeči prapor“ Josip Kopač je prevzel vodstvo strokovnega tajništva v Trstu in vsled tega izstopil iz uredništva. —

Obstrukcija železničarjev, ki je pretela zadati vsemu prometu grozen udarec, se je deloma končala s tem, da so dne 13. nov. sklenili zastopniki železničarjev prenehati izvrševati službo po predpisih. Službo bodo izvrševali zopet po starem in sicer pod pogoji, da reši vlada vse zahteve, ki še niso rešene, v dveh letih v sporazumljenju z uslužbenci. Nadaljujejo se še pogajanja z ravnateljstvi zasebnih že-

leznice, ki se bodo brez dvoma končala z ugodnim uspehom.

Prva lokomotiva je pridrdrala v Boh. Bistrico dne 11. novembra. Pripeljalo se je več dostojanstvenikov, ki jih je na kolodvoru pozdravil občinski odbor s šolsko mladino in z množico ljudstva.

Vsled obilega deževja so nastali za prebivalce na ljubljanskem barju zopet nesrečni dnevi. Vse je pod vodo, ki tem revežem uničuje domovja, pridelke, pohištvo in drugo imetje. Usmiljenja vrednim ljudem želi vsak, da bi bili že skoro rešeni tega vednega strahu in trpljenja.

Boj za splošno in enako volilno pravico se bliža odločitvi. Vse slovenske stranke so se izrekle za splošno in enako volilno pravico. Kaj pravi Gautscheva vlada? O tem se pogovorimo na ljudskem shodu v nedeljo, dne 19. t. m. ob 9. uri dopoldne v areni „Narodnega doma“. Dnevni red: Splošna in enaka volilna pravica — splošna stavka. — Kdor ni z nami, je proti nam. Kdor je pristaš splošne in enake volilne pravice, kdor ni nasprotnik politične enakopravnosti, pridi na shod — mož ali žena! Kadar se vse bojuje za enakopravnost, tudi Slovenci ne smejo zaostati, drugače ne bi bili vredni svobode in ravnopravnosti! — Lok. organizacija jug. soc. dem. stranke.

„Trije tički“, burka v dveh dejanjih, je izšla ter se dobiva po 50 vin., po pošti 10 vin. več, pri pisatelju Jaki Štoka v Trstu (Narodni dom) ter v knjigarnah gg. A. Gabrščka v Gorici, L. Schwentnerja v Ljubljani in L. Hartmana v Zagrebu.

Cerkveni strop se udril. V Mejenski provinciji na Francoskem se je udril del cerkvenega stropa nad korom ravno med mašnim opravilom. Ubit ni k sreči nihče, pač pa je mnogo oseb težko ranjenih, med

temi največ pevcev. Prestrašena množica je divjala kakor blazna skozi izhode, tako da se je i tu mnogo oseb znatno poškodovalo.

Listnica uredništva. G. G. v L.: Prejeli, a še nismo pregledali. Prosimo potrpljenja. — P. v N.: Po možnosti priobčimo. Vendar smo morali dosti krajšati. Prosimo, ne zahajajte v jargon tega ali onega ljublj. slovenskega dnevnika; takih izrazov res ne moremo natisniti. V nekaterih stvareh je bilo premalo jasnosti. Razen čitateljev iz Vašega kraja bi se nihče za to ne zanimal in tudi ne vedel, za kaj se gre. Mi nismo proti lokalnim noticam, a te morajo biti jedrnat in take, ki morejo zanimati vsakega Slovenca. Prepričani smo, da nam lahko v vsem ustrezete. Kar je bilo že drugje objavljeno, ne moremo več priobčiti. Srčna hvala! — G. C. v Pragi: Obljuba dela dolg!

Ferd. Lev. Tuma:

„V znamenju življenja“

Cena K 1.50, po pošti K 1.60. — Naroča se pri L. Schwentnerju v Ljubljani in v tiskarni A. Slatnar v Kamniku.

Na prodaj je

300 hl novega belega vina

prav dobre kakovosti.

Gregorič-dediči

Majski vrh v Halozah, p. Št. Vid pri Ptuj.

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9.60, boljše vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno K 18.—, K 24.—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštnini.

Benedikt Sachsel, Lobes 369. Pošta Pízen, Češka.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10 plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in submeso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld glavina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20 à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 kr.

Slivovka, brinovec pristen, liter od 70 kr. do 1 gld. 1.20, **brinov cvet** liter gld. 1.50. To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kr naprej prekajevalec in razpošiljalec živil.

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Lekarnarja A. THIERRY-ja

BALZA pristen le s trgovskosodno registrirano zeleno varstveno znamko z našim najstarejšim domačim sredstvom zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krampomanjkanje teka, pehanje iz želodca, zopet zgažo, napenjanje, telesno zaprtje, influenco za rane, zobne bolečine itd. Poštnine prosto do vsake poštnice postaje z zabojčkom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.

Edino pristo centifolijsko mazilo (iz vrtnice „centifolia“).

To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje pri vseh, še tako zastarelih bolečinah, poškodbah, ranah, ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. Š poštnino, poštno spretnico in z zavojem vred voljata 2 lončka K 3.60. Pristno le iz lekarn „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu, kamor je pošiljati naročila.

Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam vzekli z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se prinesejo vsaki pošiljavi balzama zastoj ali pa se na željo pošilja sebej dopolnjejo.

Pozor! Čitaj! Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj! Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel

to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smeje manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naj vsakdo naroči in naslovi:

Peter Jurišič, lekarnar v Pakracu št. 106, Slavonija.

Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem. Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

12 stekleničic (1 ducat) 5.— K	48 stekleničic (4 ducate) 16.— K
24 stekleničic (2 ducate) 8.60 „	60 stekleničic (5 ducate) 18.— „
36 stekleničic (3 ducate) 12.40 „	Manj od 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsni in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h; 6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišič, lekarnar v Pakracu 106, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žal.

Priporočajte povsod „Naš List“!

Vsaki dobi en mesec dni brezplačno

„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“ in „Ježa“, kdor kupi 1 kg ekstrakta „Panonski biser“
 „Naš List“, „Slov. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“, kdor kupi 2 kg ekstrakta „Panonski biser“
 „Naš List“, „Sl. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“, „Ljub. Zvon“, kdor kupi 3 kg ekstrakta „Panonski biser“

Nealkoholni ekstrakt „Panonski biser“

daje pomešan — 1 del ekstrakta s 7—10 deli sveže vode — najboljšo najprijetnejšo nealkoholno pijačo „Panonka“.

Izvrstna kakovost! Izvanredno nizka cena! 1 liter pijače pride na 20—25 vinarjev.

Cena ekstrakta s posodo vred: 1 kg 2 kroni, 2 kg 5 kron, 3 kg kron 7.20, 5 kg kron 11.50

Nepoškodovane steklenice se vzamejo 2 kg-ne za 1 krono, 3 kg-ne za K 1.20 in 5 kg-ne za K 1.60 franko nazaj.

Ekstrakt naj se shranjuje dobro zamašen na hladnem prostoru.

Da se kar največ zniža poštnina, je najumestneje naročiti na enkrat 3 kg ekstrakta. Da bode mogoče liste redno in pravočasno pošiljati, naj se blagovoli poslati denar ob enem z naročilom; na ta način se prihrani tudi poštno povzetje, ki bi pri tako malih zneskih jako občutljivo podražilo pijačo. V naročilu mora biti navedeno, kak list dotičnik želi imeti.

Zaloga nealkoholnih pijač „Abstinencija“

Ljutomer Štajersko.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika. Tisk umetniških razglednic. Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEŽNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO □ PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s prilogom „Kamničan“ in „Slov. Gospodinja“ ter „Oglasnika“. Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami. Knjigoveznica.